

Aemilius Springhetti S. J., *Selecta latinitatis scripta auctorum recentium (Saec. XV-XX)*. Romae, 1951, XI 775.

Zanikająca znajomość języka łacińskiego, języka urzędowego Kościoła katolickiego wśród duchowieństwa skłoniła Stolicę Apostolską do wydania szeregu rozporządzeń, mających na celu rozwój i pogłębienie studium łaciny w szkołach, prowadzonych przez Kościół. Wystarczy powołać się na kan. 1364 KPK, listy apostolskie Piusa XI z 1 VIII oraz 19 III 1922 r. jak wreszcie na *Motu proprio „De peculiari litterarum latinarum schola in Atheneo Gregoriano constituenda“* z 20. X. 1924 r., tegoż papieża, którym erygował osobne Wyższe Studium języka łacińskiego przy Papieskim Uniw. Gregoriańskim w Rzymie, by zrozumieć, jak władzy kościelnej zależy na przywróceniu powagi i znaczenia języka którym Kościół się modli, precyzuje swe orzeczenia, redaguje ustawy i rozporządzenia, orzeka kanonizację nowych świętych, komunikuje się z milionami swych wiernych synów w duchu jedności i wzajemnej miłości.

Praktycznym wyrazem tej troski papieża jak i nauczycieli kościelnych *linguae latinitatis* jest specjalne czasopismo *Latinitas. Commentarii linguae latinae excolendae* (kwartalnik), ukazujące się od 1. I. 1953 r., wydawane przez *Liberia Editrice Vaticana*, jak i klasyczny, praktyczny podręcznik łaciny kościelnej, dwutomowe dzieło Antoniego Bracci'ego. Pierwszy tom nosi nazwę *Varia latinitatis scripta*, vol. I *Inscriptiones, orationes, epistulae*, ed. altera, p. 260, tom drugi *Lexicon eorum vocabulorum quae difficilius latinae redduntur*, p. 576; powyższe dzieło wydała przytoczona *Libreria Editrice Vaticana*. Nieco inny charakter nosi praca, którą pragniemy omówić. Jest nią dzieło profesora języka łacińskiego i greckiego w wspomnianym Studium przy Uniw. Gregoriańskim, będące obszernym wyborem tekstów łacińskich z różnych prac wybitnych latynologów (166) w okresie od XV do XX wieku włącznie.

Składa się ono z siedmiu części, grupując wybrany materiał tekstowy z różnych działów wiedzy teologicznej i świeckiej. I tak w części I-szej pt. *Quaestiones de lingua latina*, mającej dużą wartość dla nauczycieli łaciny, redaktor grupuje materiał wokół zagadnień: a) dlaczego należy nadal pozostawić język łaciński jako przedmiot nauczania, b) dlaczego i jak nauczać języka łacińskiego, c) poglądy wybitnych znawców łaciny na sprawy nauczania tejże (p. 2-288). W części II-giej z zakresu

historii podaje wybór tekstów odnośnie do pojęcia historii i osoby historyka, wyjątki z mów pochwalnych ku czci wybitnych osób, wyjątki z roczników, opisów spraw wojennych, geografii (p. 289-422). W części III-ciej grupuje niektóre panegiryki ku czci świętych i fragmenty ich życiorysów (p. 425-450), w IV-tej pt. *philosophia-ius* wyjątki z pism pedagogicznych, estetycznych, etyki społecznej, teodycei, jurysprudencji (p. 453-450). Część V-ta przynosi wybór tekstów z działów teologii jak: dogmatyki, ascetyki, egzegezy biblijnej (p. 543-619), część VI-ta podaje wyimki z nauk świeckich jak: medycyny, astronomii, przyrody, archeologii. (p. 623-682). Wreszcie ciekawa i ostatnia część VII-ma to wybór listów na różne tematy, z których ostatni zawiera encyklikę Piusa XII z 6 XII 1950 r., przepisującą publiczne modlitwy o pokój międzynarodowy (p. 685-758). Dzieło zamyka wykaz osobowy przytoczonych w zbiorze autorów jak i szczegółowy spis treści. (p. 759-775).

W całości dzieło, starannie wydane, będzie dużą pomocą dla nauczycieli łaciny w Seminarjach duchownych, Wydziałach Teologicznych (lektoraty tegoż języka) jak i wszystkim miłośnikom łaciny dostarczy sporo ciekawego materiału do dziejów języka, łacińskiego i troski Kościoła o pogłębienie znajomości tegoż wśród kół duchownych, jak to zaznacza w swym liście, w przedmowie do redaktora, wybitny znawca łaciny kościelnej Antoni Bracci (p. V-VI). Godne jest ono otworzyć jako pierwsze serię prac pt. *Latinitas perennis*, obejmującą takie jak: *Institutiones Stili Latini*; *Exercitationes variae Stili Latini*; *Lingua latina Medi Aevi (collecito historico-grammatica)*; *Selecta Latinitatis scripta Medi Aevi*.

Ks. Piotr Bober